T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn.Güldal AKŞİT)

06/10/2004

SAYI : B.02.0.007/00. 1628
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİ
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 21.07.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3136-6500/21064 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 27.07.2004 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-375-42/3649 sayılı yazısı.

İlgi (a) ve (b) yazılar ile Bursa Milletvekili Sayın Kemal DEMİREL'e ait Yazılı Soru Önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı

Dağıtım:
Gereği :
- TBMM Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :
- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN KEMAL DEMİREL'in 7/3136 NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR

SORU 1 :

Özürlülerin tedavi ve rehabilitasyonuna yönelik olarak yürütülen çalışmalar nelerdir?

CEVAP 1 :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun ilgili hükümleri gereğince tüm özür gruplarına yönelik bakım ve rehabilitasyon, hakların kullanılması ve toplumsal hayata katılmalarına ilişkin sosyal hizmet programları oluşturmak geliştirmek ve uygulamakla yükümlüdür.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu misyonu ve kuruluş amaçları doğrultusunda özürlülük kavramının çok hassas bir alanına hizmet etmektedir.

Anne babası vefat etmiş, maddi yoksunluk içerisinde çeşitli nedenlerle devlet himayesine terk edilmiş özürlülere her şeyden önce barınma olanağı sağlayarak bir çatı altında yaşamalarını sağlamaktadır. Sosyal hizmetlere insan hakları çalışmalarının içeriğinde özel bir önem verilmekte ve insan potansiyelinin gelişmesinde en temel yatırım olarak kabul edilmektedir.

Birinci derecede insanın korunması ve geliştirilmesine yönelik etkinlikler olan sosyal hizmetler, ortaya çıkan sorunlar için önleyici ve koruyucu önlemlerin de uygulayıcısıdır. Bireyin, ailenin ve toplumun sorunlarının kaynağını araştırarak, özürlülerin gereksinimlerini karşılamaya ve günlük yaşam aktivitelerine yönelik

becerileri kazandırarak, uygun bir yaşam sağlamaya yönelik çalışmalara ağırlık vermektedir. Bu çalışmalar; özürlülerin saptanması, bakım ve rehabilitasyonu, aile eğitimi, aile danışmanlığı ve sosyal yardımları kapsamaktadır.

Özür; bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan bütünleyen sosyal ve doğal çevresiyle yaptığı iletişimin farklılaşması biçiminde algılanmaktadır. Özürlülerin yaşam kalitesini yükseltilmesini; özürlülerin topluma üretken birer birey olarak katılımını ve insani haklarını kullanabilmesini sağlamaya yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Bu çerçevede Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü korunmaya muhtaç çocuk, genç ve yaşlıların yanında normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olan özürlülerin saptanması, korunması, bakım ve rehabilitasyonu ve toplum içinde bağımsız olarak yaşamasını sağlayıcı hizmetleri planlamak, bu hizmetlerden yararlanamayacak durumda olan özürlülere sürekli bakım sağlayacak hizmetleri yürütmek ve yönlendirmek sorumluluğunu üstlenmiştir.

Kurumumuz, özürlülüğü mümkün olduğunca önlemeyi, rehabilitasyonu güçlü ve etkin hale getirmeyi, özürlülerin normal yaşama ve ekonomik gelişmeye tam olarak katılımlarını hedeflemektedir. Çalışmalarımızın ana amaçlarından birisi, özürlülerin de toplumun sunduğu olanakların tümüne diğer insanlar gibi ulaşması ve ortaya çıkan gelişmelerden eşit biçimde yararlanmalarının sağlanmasıdır.

Özürlülere yönelik hizmet faaliyetlerimizde; merkez teşkilatında Özürlülerin ve Felçlilerin Rehabilitasyonu Daire Başkanlığı, taşrada ise İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri ile bedensel, zihinsel ve ruhsal özürleri nedeniyle normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olan kişilerin fonksiyon kayıplarını gidermek, toplum içerisinde kendi kendine yeterli olmalarını sağlayan beceriler kazandırmak veya bu becerileri kazanamayanlara devamlı bakmak üzere kurulan sosyal hizmet kuruluşları **Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri** ile **Aile Danışma ve Rehabilitasyon Merkezleri** yer almaktadır.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Özürlüler İdaresi Başkanlığınca verilen cevaba göre;

Özürlü bireyleri; bulundukları çevreden uzaklaşmadan rehabilite etmek, aile-özürlü-toplum eğitimini sağlamak, özürlü bireylere uygun sağlık, eğitim, mesleki ve sosyal hizmet olanaklarını oluşturmak, özürlünün ve ailesinin yaşam kalitesini arttırmak ve sosyal hayata adaptasyonlarını sağlamak üzere rehabilitasyon ekibinin vereceği hizmetlere ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla ülkemiz koşullarına uygun Toplum Temelli Rehabilitasyon uygulama projesi hazırlık çalışmaları yapılmaktadır. Bu proje ile; fırsat eşitliği çerçevesinde özürlü ve ailelerin eğitimi, toplumun özürlülük konusunda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, eğiticilerin eğitimi amacıyla eğitim programları düzenlenmesi suretiyle sağlık, eğitim, meslek edinme, sosyal adaptasyon ve korunma gibi hizmetlere ulaşabilirlikleri sağlanacaktır.

Ülkemizde dağınık olarak verilmekte olan rehabilitasyon hizmetlerinin kalitesini arttırarak devamlılığı sağlamak, durumlarına uygun yeni iş imkanları yaratmak, istihdamı arttırmak, ev ve çevre düzenlemeleri yapmak ve özürlülerimizin toplumla bütünleşmesinin yolunu açmak üzere bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Hizmeti verecek personelin gelişmelere uygun olarak eğitimi, özürlü bireylerin ve ailelerinin eğitimi, toplum üyelerinin davranış ve tutumlarına yönelik verilecek eğitimler çalışmanın en önemli bölümünü oluşturmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü(WHO)"Fonksiyonlara göre Uluslar arası Sınıflandırma (ICF)"sistemi adı altında yeni bir sınıflandırma sistemi geliştirmiştir. Sağlık ve sağlıkla ilgili durumlar hakkında geniş kapsamlı bilgilerin kaydedilerek organize edilmesi amacıyla düzenlenmiştir.Bu sınıflandırma sağlığın yanı sıra ,eğitim,sigorta, sosyal güvenlik,insan hakları,iş sağlığı,sağlık ve özürlülük ile ilgili politikaların oluşturulması, istatistiklerin elde edilmesi gibi bir çok alanda kullanılması,klinik koşullarda ihtiyaçların belirlenmesi,özel sağlık durumlarında yapılacak tedavinin seçimi,rehabilitasyonun sonuçlarının değerlendirilmesi amacıyla kullanılması planlanmaktadır. Özürlüler İdaresi Başkanlığı ICF 'in Türkiye'de kullanımının sağlanması için WHO ile işbirliği içinde çalışmalarına başlamıştır. Bu sınıflandırma sistemi ile özürlülerin her türlü sorunları özellikle rehabilitasyon alanında verilecek

hizmetler ile ilgili daha doğru ve effektif politikalar oluşturma ve hizmet sağlama imkanı doğacaktır.

SORU 2-3-4-5 :

2) **Sosyal güvencesi olan özürlülerin rehabilitasyon ve tedavileriyle ilgili olarak uygulanan prosedür nedir?**
3) **Sosyal güvencesi olan özürlülerin rehabilitasyon ve tedavileriyle ilgili bütün giderlerin karşılanması yönünde çalışmalarınız var mıdır?**
4) **Sosyal güvencesi olmayan özürlülerin rehabilitasyon ve tedavileriyle ilgili olarak uygulanan prosedür nedir?**
5) **Sosyal güvencesi olmayan özürlülerin rehabilitasyon ve tedavilerinin ücretsiz sağlanması konusunda çalışmalarınız var mıdır?**

CEVAP 2-3-4-5 :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile korunmaya, bakım veya yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat, yaşlı ve diğer kişilere götürülen sosyal hizmetlere ve bu hizmetleri yürütmek üzere kurulan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün görev, yetki, sorumlulukları ,faaliyet ve gelirlerine ait esas ve usuller düzenlenmiştir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 2828 Sayılı Kanunun 9.maddesi (b) bendi ile "Korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç çocuk, sakat ve yaşlıların tespiti, bunların korunması bakımı, yetiştirilmesi ve rehabilitasyonlarını sağlamak"la görevlendirilen korunmaya muhtaç çocuk, genç ve yaşlıların yanında normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olan özürlülerin saptanması, korunması, bakım ve rehabilitasyonu ve toplum içinde bağımsız olarak yaşamasını sağlayıcı hizmetleri planlamak, hizmetlerden yararlanamayacak durumda olanlara sürekli bakım sağlayacak hizmetleri yürütmek ve yönlendirmek

sorumluluğunu üstlenerek özürlülere "Özürlü Danışma Merkezleri" ile "Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri "aracılığıyla hizmet götürmektedir.

İlgili kanunlar ile sosyal hizmet programlarının uygulanmasında öncelik verilenler arasında özürlüler de yer almaktadır.

A. MÜRACAAT VE DEĞERLENDİRME:

Özürlülerin Merkeze Alınmasında Öncelik Gerektiren Durumlar

Merkezlere alınacak özürlülerin kabulünde aşağıdaki sıralamaya göre belirlenen öncelikler aranır.

a) Anne ve babası ölmüş, ekonomik ve sosyal yoksunluk içinde olan özürlüler,
b) İleri derecede zihinsel, ruhsal ve bedensel özürlü olan anne ve/veya babaya sahip, sosyal ve ekonomik yoksunluk içinde olan özürlüler,
c) Birden fazla özürlüye sahip, ekonomik ve sosyal yoksunluk içinde olan ailelerin en acil olan özürlüsü,
d) Boşanma veya terk sonucu ekonomik ve sosyal yoksunluk içinde olan anne veya babaya sahip özürlüler,
e) Anne ve babası ölmüş, ekonomik gücü olup bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretli yararlanabilecek durumda olan özürlüler,
f) Yeterli ekonomik güce sahip, ileri derecede zihinsel, ruhsal ve bedensel özürlü anne ve/veya babası olan, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretli yararlanabilecek durumda olan özürlüler,
g) Anne ve babası bulunan, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretli yararlanabilecek durumda olan özürlüler,
h) Yeterli ekonomik güce sahip olmayan, anne ve babası bulunan, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz gündüzlü yararlanabilecek özürlüler.

Durumları aciliyet gösteren özürlüler sıraya bakılmaksızın kabul edilir.

Bu nitelikleri taşıyan özürlülerin aşağıda esaslar dahilinde merkeze kabulü yapılır.

a) Özürlü başvuruları ile ilgili İl Sosyal Hizmetler Müdürlüklerince hazırlanan dosya Genel Müdürlüğe gönderilir.

b) Genel Müdürlükçe yukarda belirtilen öncelikler ve sosyal inceleme raporundaki öneriler esas alınarak özürlünün, durumuna uygun bir kuruluşa tertibi yapılır.

Merkeze Girmek İçin Başvurulacak Merciler

Merkeze girmek için bir dilekçe ile aşağıda belirtilen mercilere müracaat edilir.

a) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne,
b) İllerde valiliğe veya il sosyal hizmetler müdürlüklerine,
c) İlçelerde kaymakamlık veya ilçe sosyal hizmetler müdürlüklerine,
d) Merkez müdürlüklerine.

Merkezlere Kabul Edilecek Özürlülerde Aranacak Özellikler

Merkeze kabul edilecek özürlülerde her özür grubuna göre aşağıda belirtilen genel ve özel özellikler aranır.

Genel Özellikler:

a) Bulaşıcı bir hastalığı olmamak,
b) Ruh sağlığı yerinde olmak (görme, işitme, ortopedik özürlüler için),
c) Sürekli tedavi gerektiren ağır bir hastalığı bulunmamak,
d) Rehabilitasyon programını engelleyici nitelikte ikinci bir özürü olmamak (Bakım Merkezleri hariç),
e) Uyuşturucu madde veya alkol bağımlısı olmamak.

Özel özellikler:

a) Görme Özürlüler Rehabilitasyon Merkezine alınacak görme özürlüler için;
- Şok ve reaksiyon döneminde olmamak.

b) Spastik Çocuklar Rehabilitasyon Merkezine alınacak spastikler için;

1. 0-14 yaşında olmak,

2. En az 40 zeka bölümünde olmak.

c) Ortopedik Özürlüler Rehabilitasyon Merkezine alınacak ortopedik özürlüler için;

1. Tıbbi rehabilitasyonu gerektiren bir durumu olmamak,
2. Yatağa bağımlı olmamak.

d) İşitme Özürlüler Rehabilitasyon Merkezine alınacak işitme özürlüler için;

1. 0-6 yaşında olmak,
2. Eğitim için 24 aydan gün almamış olmak.

e) Zihinsel Özürlüler Rehabilitasyon Merkezine alınacak zihinsel özürlüler için;

1. Ağır Zihinsel Özürlüler Rehabilitasyon Merkezi için;

- 0-24 zeka bölümünde olmak.

2. Öğretilebilir Zihinsel Özürlüler Rehabilitasyon Merkezi için;

- 0-21 yaşında olmak,
- 25-44 zeka bölümünde olmak.

3. İş Atölyeli Eğitilebilir Zihinsel Özürlüler Rehabilitasyon Merkezi için;

- 14-21 yaşında olmak,
- 45-75 zeka bölümünde olmak.

Bunlardan zorunlu öğretim çağında olanların normal okullar bünyesindeki alt özel sınıflara devam etmesi; bu okulu bitirmiş ya da zorunlu öğretim çağı dışında kalmış olanların iş atölyelerinden yararlandırılması gerekir.

f) Bakım Merkezlerine alınacak özürlüler için;

1. Bedensel, zihinsel veya zihinsel ve bedensel özürlü olmak,
2. 18 ve daha yukarı yaşta olmak.

Bakım merkezleri özürlülerin özür türüne ve yaş grubuna göre düzenlenir.

g) Rekreasyon Merkezine alınacaklar için;

- Ruh sağlığı hastaneleri ve dispanserlerden şifa bulmak, bağımsız yaşama gücüne kısmen veya tamamen sahip olmak.

Korunması, yardım edilmesi, bakılması ve yetiştirilmesi gereken özürlülerin tespiti ve incelenmesi il müdürlüklerinin sorumluluğundadır.

Bu kişilerin bildirilmesinde; mahalli mülki amirler, sağlık kuruluşları, köy muhtarları ile genel kolluk kuvvetleri ve belediye zabıta memurları görevlidirler. Diğer kamu kurum ve kuruluşları, vatandaşlar ile özürlülerin aileleri ve yakınları da bildirime yardımcı olabilirler.

Özürlülerin tespiti ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla il müdürlükleri, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar, gerektiğinde işbirliği protokolü ile çalışmaları yürütür.

Bildirimi yapılan özürlü hakkında sosyal çalışmacı tarafından düzenlenen sosyal inceleme raporu sonucuna göre gerekli işlem yapılır.

Özürlünün Merkeze Kabulü

Özürlüler öncelik durumlarına göre merkezlere kabulü yapılmaktadır. Bu yerleştirme işlemi sırasında Anne ve babası ölmüş, ekonomik ve sosyal yoksunluk içinde olan özürlüler ile ileri derecede zihinsel, ruhsal ve bedensel özürlü olan anne ve/veya babaya sahip, sosyal ve ekonomik yoksunluk içinde olan özürlülerin öncelikli olarak kuruluşlara kabulü yapılırken mevcut kuruluşlarımızın kapasitelerinin yeterli olması durumunda diğer nitelikleri taşıyan özürlülerimiz de kurum bakımına alınmaktadır. Bu durumda kurum bakımına alınamayan özürlülerimiz öncelik durumlarına göre bilgisayar kayıtlarımıza alınmakta olup durumlarına uygun kuruluşlarda yer açılıncaya kadar sırada bulunmaktadırlar. Ancak sırada bulunan özürlülerimizin ayni nakdi yardımlar ile desteklenmesine özen gösterilmektedir.

Özürlünün Merkezden Ayrılışı

Özürlülerin merkezden ayrılışları aşağıda belirtilen şekilde yapılır.

a) Merkezdeki programı tamamlayan özürlülerin,

b) Değerlendirme Kurulunca programlardan yararlanamayacağına karar verilen özürlülerin,

c) Kendisi, velisi veya vasisinin isteği ile merkezden ayrılmak isteyen özürlülerin merkezle ilişkisi kesilir.

d) Merkezle ilişkisi kesilen özürlülerden veli veya vasisi olanlar ailelerine, kimsesi olmayanlar bakım merkezlerine gönderilirler.

e) 0-12 yaş zihinsel özürlülerden rehabilitasyon merkezlerindeki programı tamamlayanlar, gerek görüldüğünde ve imkanlar ölçüsünde 13-21 yaş zihinsel özürlüler rehabilitasyon merkezine tertip edilirler.

Gündüzlü Rehabilitasyon Hizmetine Özürlü Kabulü

Ailesi ile birlikte yaşayan veya yurt ve yuvalarda korunma altında olan özürlü bireylerin rehabilitasyon talepleri Aile Danışma ve Rehabilitasyon Merkezlerince değerlendirilir.

İl dışından yapılan rehabilitasyon amaçlı başvurular, Merkezler tarafından değerlendirilerek; özürlünün durumuna uygun danışmanlık ve ev destekli eğitim programları uygulanır.

Aile Danışma Ve Rehabilitasyon Merkezine Kabulde Öncelik Gerektiren Durumlar

Aile danışma ve rehabilitasyon merkezlerindeki hizmetlerden yararlanacak özürlülerin durumu aşağıdaki sıralamaya göre öncelik gerektiren durumlar doğrultusunda değerlendirilir.

a) Erken gelişim desteğine ihtiyacı olan 0-6 yaş arası çocuklar,

b) Sosyal güvenlik kurumları kapsamında olmayıp bütçe uygulama talimatlarına göre ödenen eğitim ve gelişim yardımından yararlanamayanlar,

c) Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden yararlanmayanlar,

d) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullardan yararlanamayanlar,

e) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullardan yararlanıp da destek hizmete gereksinimi olanlar,

f) Sosyal güvenlik kurumları kapsamında olan ve bütçe uygulama talimatlarına göre ödenen eğitim ve gelişim yardımından yararlananlar.

Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak faaliyet gösteren (28 gündüzlü ve 35 yatılı hizmet veren) 63 resmi rehabilitasyon merkezinde (23 bedensel özürlüler merkezinde 319 yatılı, 1502 gündüzlü, 37 zihinsel özürlüler merkezinde 1987 yatılı, 1387 gündüzlü ve 3 görme özürlüler merkezinde 33 yatılı özürlü olmak üzere toplam) 5228 özürlüye hizmet verilmektedir.

Ayni-Nakdi Yardım Hizmetleri

Yoksulluk içinde olup da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve hayatlarını en düşük seviyede dahi sürdürmekte güçlük çeken kişilere ve ailelere kaynakların yeterliliği ölçüsünde ayni ve nakdi yardım yapılmaktadır.

"Ayni Yardım" yiyecek, giyecek, yakacak, kırtasiye, tıbbi araç-gereç ile rehabilitasyon amaçlı protez araç-gereçleri gibi sosyal inceleme raporuyla müracaatçının ihtiyacına göre verilecek mal ve malzeme yardımı,

"Nakdi Yardım" müracaatçının sosyal inceleme raporu sonucunda belirlenen ihtiyacına göre verilecek para yardımını, kapsamaktadır.

Ayni ve nakdi yardım uygulamalarına ait genel esaslar şunlardır:

Ayni ve nakdi yardım faaliyetlerinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliği tesis edilerek güç birliği sağlanır ve mevcut kaynaklara en verimli şekilde işlerlik kazandırılır.

Ayni ve nakdi yardım programlarının uygulanmasında korunmaya muhtaç çocuğa ve ailesine, muhtaç sakata ve muhtaç yaşlıya öncelik tanınır. Yardım talebinin kurum imkanları ile karşılanamayacak derecede fazla olması halinde öncelikler; muhtaç olma derecesi, aciliyet durumu ve müracaat veya tespit sırası esas alınarak belirlenir.

Ayni ve nakdi yardım uygulamalarında, muhtaç durumda bulunan kişilerin en kısa sürede kendi imkanları ile geçinebilecekleri bir hale gelebilecekleri hizmeti sağlama anlayışı içinde bulunulması esastır.

Ayni ve nakdi nitelikteki sosyal yardımların sosyal güvenlik sisteminin boşluklarını dolduracak şekilde planlanıp geliştirilmesi hususuna özen gösterilir.

Genel Müdürlüğün ayni ve nakdi yardım hizmetlerinden aşağıdaki kişiler yararlanır.

Muhtaçlık nedeniyle haklarında korunma kararı aldırılarak, Sosyal Hizmet Kuruluşlarının himayesine bırakılan çocuklarını, desteklendikleri takdirde yanlarına alabilecek özellikleri taşıyan aile, anne, baba veya yoksa akrabaları, Korunmaya muhtaç oldukları tespit edilerek haklarında korunma kararı çıkarılmış, ancak Yuvalara veya Yurtlara yerleştirme imkanı bulunmadığı için sıraya alınmış olan çocuklar,

Tabii afetler nedeniyle muhtaç duruma düşen aileler veya yakınlarını kaybederek kimsesiz ve korunmasız kalmış kişiler,

Olağanüstü bir felaket, hastalık veya kaza geçirerek belirli bir süre kendisinin ve geçindirmekle yükümlü bulunduğu aile fertlerinin temel ihtiyaçlarını karşılayamayacak durumda olanlar ile hayati tehlike arzeden ve ameliyat gerektiren durumlarla karşılaşan kişiler,

Korunma kararı olup da yaş sınırlarını tamamlamaları nedeniyle Yetiştirme Yurtlarından ayrılan çocuklar,

Korunma kararı olmamakla birlikte maddi sorunlarla karşılaşarak eğitimini devam ettiremeyecek duruma düşen orta ve yüksek öğrenimdeki öğrenciler.

Sosyal yardımlarla desteklenmeleri halinde haklarında korunma kararı almaya gerek olmadan çocuklarına ve özürlü aile bireylerine bakabilecek özellikleri taşıyan aile, anne ve babalar.

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumu kapsamında olmakla birlikte geliri ile ailesinin temel ihtiyaçlarını karşılamakta güçlük çeken kişilerin kendisi dışında muhtaç durumda olan çocuk ve aile bireylere öncelik verilmektedir.

Kurum bakımı için sırada bekleyen 2003 yılında 932, 2004 Mayıs ayı itibariyle 269 özürlü ve ailesi sosyal yardımla (ayni-nakdi yardım) ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri yoluyla desteklendiğinden kuruluş bakımına alınmak için sırada bekleyen özürlü birey sayısı 4630'dan 3429' a inmiştir.

Sosyal güvencesi olmayan özürlü bireyler İl Sosyal Hizmetler Müdürlüklerimiz tarafından yapılan Sosyal İnceleme sonucuna göre özel ve resmi rehabilitasyon merkezlerinde ücretsiz olarak yararlandırılmaktadır. Ayrıca 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamında, İl ve İlçelerde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Vakıfları aracılığıyla; Yoksul ve muhtaç durumundaki, Kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına bağlı olmayan ve bu kuruluşlardan aylık geliri olmayan vatandaşları, Geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkanı sağlanması halinde topluma faydalı ve üretken olabilecek kişilere yönelik yardımları yapar. Sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir alan özürlülerin tedavi giderleri ile fonksiyon kazandırıcı ortopedik ve diğer yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarca karşılanmayan kısımları da Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Vakıflarınca karşılanmaktadır.

Bu yardımlardan yararlanmak isteyen kişiler; İkamet ettikleri ilde veya ilçede bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na;Nüfus cüzdanı örneği, İkametgah belgesi Muhtaç durumda olduklarına ilişkin belge Fonksiyon kazandırıcı ortopedik ve diğer yardımcı araç ve gereçler için bu cihazı ya da protezi kullanmalarının zorunlu olduğunu belgeleyen, Sağlık Kurulu Raporu ile cihazın ya da protezin fiyatını üç ayrı firmadan proforma fatura ile birlikte başvurmaları gereklidir. Başvuru ile ilgili incelemeler vakıf görevlilerince yapılmakta, Vakıf mütevelli heyetince değerlendirildikten ve uygun bulunduktan sonra bedeli ödenmektedir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Özürlüler İdaresi Başkanlığınca verilen cevaba göre;

CEVAP 3:

Sosyal güvencesi olan özürlülerin tedavi ve rehabilitasyon giderleri her mali yılda bütçe uygulama talimatında belirlenen miktarlar çerçevesinde karşılanmaktadır. 2004 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatına göre göre ;

ÖZÜRLÜ ÇOCUKLARIN EĞİTİM, TEDAVİ VE REHABİLİTASYON GİDERLERİ: **300.000.000 Türk Lirasıdır.**

TEKERLEKLİ SANDALYE BEDELİ:

1- Özelliği olmayan motorsuz tekerlekli sandalye 200.000.000 Türk Lirasıdır.
2- Özellikli motorsuz tekerleksiz sandalye 700.000.000 Türk Lirasıdır.

İŞİTME CİHAZI BEDELİ: **850.000.000 Türk Lirasıdır.**

Cihazın kalıbı ve pil bedelleri, ilgili uzman tabip raporuyla gerek görülmesi kaydıyla ödenebilir.

HASTA ALT BEZİ BEDELİ: **Günde 4 adet her bez için 550.000 Türk Lirasıdır.**

Ortez ve protez bedelleri de belirlenen miktarlarda karşılanmaktadır.

Ayrıca; 572 Sayılı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin **17' inci maddesiyle** 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 2 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ancak, sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir alan özürlülerin, tedavi giderleri ile fonksiyon kazandırıcı ortopedik ve diğer yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarca karşılanamayan kısmı bu Kanun kapsamındadır."

Bu maddenin uygulanması yönünde İçişleri Bakanlığı tarafından zaman içinde Genelgeler yayımlanmaktadır.

Ancak, sosyal güvenlik kuruluşlarından Emekli Sandığı ve SSK tarafından ödenen eğitim, tedavi ve rehabilitasyon yardımı Bağ-Kur tarafından ödenmemektedir. Bu konu yeni hazırlanan "Özürlüler Hakkında ve Bazı Kanunlar İle Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı"nda ele alınmış olup, aynı yardımın Bağ-Kur tarafından da karşılanması ile ilgili hüküm konmuştur.

CEVAP 5:

Ayrıca, aynı yasa tasarısında sosyal güvencesi olmayan muhtaç durumdaki özürlülerin eğitim, tedavi ve rehabilitasyon giderlerinin belli bir miktarının Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Vakfı tarafından karşılanması için 3294 sayılı "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu"na madde ilave edilmiştir.

Saygılarımla.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı